

Neideální Ideální manžel

Klasika + „Národní“ = nuda

Platilo a bohužel stále platí – čím větší divadlo, tím menší experiment. Jak by pravil matematik: „Máme zde nepřímou úměru, kdy s rostoucím X klesá Y a naopak.“ Je to v podstatě patová situace. Východiska z ní existují, ovšem každé z nich má určité mouchy. Činohra Národního divadla v Brně se bohužel vydala cestou, kterou lemují trpící mrtvoly a mouchy mají velikost menších tryskáčů. Posledním nešťastníkem zmítajícím se v příkopu je Oskar Wilde a jeho Ideální manžel.

At' žije síla sugesce

Představme si modelového diváka. Za kulturou se vypraví zhruba jednou za čtvrt roku a jeho jediným cílem je strávit příjemný večer, zapomenout na práci, starosti, prostě takzvaně vypnout. Sedne tedy k počítači a klikne na stránky Národního divadla Brno. Z nabízeného repertoáru okamžitě eliminuje vše, co by mohlo, byť jen minimálně, vyžadovat větší soustředění a přemýšlení, a zaměří svou pozornost na uváděné komedie. Kritérium dalšího výběru se pak týká premiéry kusu. Je třeba být obeznámen se současnými trendy – zvolí tedy nejnovější hru na repertoáru. Po té, co klikne na příslušný název, se náš divák dočte, že se jedná o mistrovsky napsanou konverzační komedii plnou brilantních dialogů, jiskřivých slovních hříček a nečekaných zvratů, která dává ideální příležitost skvělým hercům, jichž je v NDB plno. A máme tu vítěze. Ačkoliv je téměř vyprodáno, jako zázrakem se ještě dvě poměrně slušná místa našla. Nezbyvá nic jiného než oznámit radostnou zvěst své drahé polovičce a těšit se.

Krutá srážka s realitou

Nadešel den D a náš modelový divák usedá do hlediště. Scéna je uzavřena oponou, je vidět pouze rudé sukno přes forbínu. Po té, co se v sále setmí, začne hrát hudba a je slyšet zvuk stahované látky. Scéna se rozsvěcuje a z propadla forbíny, které bylo předtím kryto sukrem, vyjždí asi 15 keramických záchodových mís a dvě dívky. „Začíná to dobře“, pomyslí si divák a pohodlněji se uvelebí v křesle. Teď ještě netuší, že právě zažil první, ale bohužel také téměř poslední z originálních a zajímavých okamžiků celé inscenace. Místo slibovaných „nedostižných ohňostrojů brilantních dialogů“ se mu dostane fádních rozhovorů táhnoucích se jako horký asfalt a asi tak stejně vtipných, slibované zvraty sice proběhnou, ale utlučeny nekonečnými dialogy se tak nějak mihnou, aniž by se staly nečekanými a avizované herecké výkony se pro jistotu nedostaví vůbec. Po dvou hodinách a dvaceti minutách odchází divák z divadla sice odpočinut, protože svou mysl mohl bez okolků nastavit na úsporný režim, ovšem zcela nepobaven a tudíž nikterak nadšen. Popravě... „Kdybych si to doma přečet, tak si ušetřím cestu i peníze a vyjde mi to téměř nastejno“, běží mu hlavou při cestě domů.

Kouska srdce nemá... Ale kouska snad přece

Režisér inscenace Jakub Maceček zvolil pro zpracování hry poněkud schizofrenní přístup. Text i reálie zůstávají věrný předloze, kdežto scéna a kostýmy jsou pojaty v moderním duchu. Pravidelný návštěvník Mahenovy činohry si dokonce nemůže nepovšimnout jisté podobnosti s kostýmy a scénou Královny Margot. Prostorově výrazné sukne z průsvitného materiálu (pod kterými je vidět spodní kalhoty), jež vytvářejí svým tvarem na těle dam dojem, že před vámi stojí z poloviny neviditelný kentaur, fraky s průsvitnými zády,... Jednoduše pojatou scénu tvoří pouze rudý koberec a na točně umístěný bílý kvádr – z jedné strany bílá stěna z druhé rozdělen na obdélníky na kterých se po

nasvícení objevuje nápis The Shit, jež má pravděpodobně naznačit zhýralost člověka žijícího za takto označenou stěnou. Jakýsi scénický rám pak tvoří keramické toaletní mísy objevující se v prvním a posledním obraze (v poslední scéně jsou doplněny o gigantická splachovadla visící bez jakéhokoliv dalšího účelu nad scénou). Co tím chtěl režisér říct je těžko hádat, poměrně neodbytně se však podsouvá „poetická“ myšlenka „mísou to začalo, mísou to i skončí“.

Nedá se ale říct, že by ve hře nebyly zajímavé momenty. Během dvou hodin máme možnost vidět celkem dva. Prvním je scéna „psaní dopisů“. Na točně jsou před i za bílým kvádrem umístěny psací stoly. Na jedné straně jsou stoly v domácnosti Roberta Chilterna (Martin Sláma), kde on píše svůj proslov do parlamentu a jeho žena Lady Chilternová (Klára Apolenářová) zatím blíže neurčený dopis, na straně druhé se nachází pracovna Vikomta Goringa (Petr Bláha). Zde píše dopisy Goring a jeho bývalá snoubenka Lady Cheveleyová (Jana Štvrtecká). Po doznění dialogu se dá točna do pohybu a střídavě tak umožňuje pohled od obou pracovn. V Goringově pracovně se téměř nic nemění, oba zúčastnění sedí u svých stolů a píší. Robert Chiltern při každém „příjezdu“ na scénu zmačká právě napsaný list, odhodí ho a začne znovu, jeho žena nejprve dopíše a posléze si ho po sobě čte sedíc v různých pozicích na stole. Celé dění se odehrává za jemné hudby na potemnělé scéně. Druhý zajímavý moment inscenace se dostavuje v zápětí. Jedná se o scénu rozuzlení. Jsou přineseny tři mikrofony. Uprostřed stojí Goring, po stranách dámy Chilternová a Cheveleyová. Potemnělé jeviště osvětlují tři bodové reflektory laděné do fialova. Postavy začínají postupně předčítat – vyprávět své verze skutečnosti a vytváří tak konečně ucelený obraz minulosti. Obě tyto scény mají v sobě cosi až hypnotického, co diváka vytrhne z letargického zírání a přiměje ho znovu soustředit pozornost. Bohužel však po několika nadějných minutách přichází opět monotónní stereotyp.

A v hlavní roli...?

Již podle plakátů si všímavý divák domyslí, že hlavní postavou hry bude Martin Sláma v roli Roberta Chilterna. Pochyby se však dostaví, ve chvíli, kdy se na scéně objeví Petr Bláha. Jeho podání povrchního a samolibého Vikomta Goringa totiž na sebe strhne veškerou pozornost. Ve své podstatě je to právě on, kdo je centrem celého dění, ale hlavní myšlenka hry se přece jen týká chování a charakteru Roberta Chilterna. To se bohužel poněkud ztrácí na pozadí událostí vztahujících se ke Goringovi. Petr Bláha je tak v podstatě tahounem celé inscenace a ostatní mu pouze vytváří herní pole.

Wilde je mrtev, ať žije Molière!

Ačkoliv Mahenova činohra nejdenou dokázala, že je schopna produkovat kvalitní inscenace, v letošní sezoně zatím příliš nebuduje. Nezbyvá než doufat, že blížící se premiéra Moliérova Lakomce bude konečně příjemným a originálním překvapením.